

Uvod

Razvoj robne razmjene, a posebno međunarodne razmjene roba i usluga, neminovno zahtjeva odgovarajuća pravna sredstva i razvoj pravnih formi i oblika za njeno adekvatno regulisanje. Kada je riječ o ugovoru o lizingu, o lizing poslu, u prisustvu smo jednog tipičnog ekonomsko-pravnog odnosa nastalog u praksi bez odgovarajuće pravne regulative. Nešto kasnije pojavljuju se propisi u pojedinim zemljama sa ciljem da se definišu i pravno urede ovi novi poslovi.¹

Termin lizing (leasing) vodi porijeklo od engleske riječi “lease” – zakup, najam odnosno glagola “to lease” – dati u zakup, odnosno najam.² Nastanak lizinga uslovio je intenzivan rast robne razmjene i usluga, pojava moderne investicione opreme, težnja pobijanja konkurencije, osvajanja novih tržišta, uopšte modernizacija u svim sferama poslovanja u kojima subjekti teže ka što lakšem i jeftinijem načinu djelovanja i funkcionisanja. Lizing je omogućio licima lakši način pribavljanja potrebne opreme odnosno njenog korišćenja, bez opterećivanja pravom svojine, uz izdvajanje manjih novčanih suma, plaćanjem lizing naknade u ratama. Naročito je pogodan za mala i srednja preduzeća, kao i nova, tek osnovana preduzeća koja često ne mogu da računaju na druge mogućnosti finansiranja. Preduzeće ili preduzetnik ne moraju posjedovati određeno sredstvo da bi ostvarivali profit, dovoljno je raspolagati pravom korišćenja tog sredstva tokom određenog vremenskog perioda. Lizing aranžmani omogućavaju pravnim i fizičkim licima jednostavniji i jeftiniji način nabavke opreme, naročito u uslovima nedostatka sopstvenog kapitala, nedovoljno povoljnih bankarskih kredita, ne funkcionisanja pravne države, kao i zbog postojanja poreskih olakšica.

Tačno je da je ugovor o lizingu pravno sredstvo novijeg datuma, ali nikako ne smijemo zanemariti i ranije postojanje sličnih pravnih oblika: prodaju sa zadržavanjem prava svojine (pactum reservati domiini), prodaju na otplatu (ventes a temperament), zakup-prodaja (locations-ventes) i sl.³ O sličnosti i razlikama lizing ugovora i navedenih pravnih poslova biće riječi u daljem tekstu.

¹) R.Đurović, *Međunarodno privredno pravo sa obrascima ugovora*, Beograd, 1997., str.396.

²) Cf. *Ibid.*, str.397.

³) *Ibid.*,